

Николай Колев – Поета

ЦЪРКВАТА „СВЕТИ ДИМИТЪР“

Николай Колев – Поета – автор

Всички права запазени

София, 2025

© Николай Колев – Поета – автор, 2025

© Людмила Тодорова – издателство, съставителство, дизайн,

ИК“ЧОН“2025

ISBN 978-619-93158-2-8

*Посвещава се на 840-та годишнина от
въстанието на Асен и Петър през 1185 г.
и началото на Второто българско
царство*

ЦЪРКВАТА „СВЕТИ ДИМИТЪР“

В ония малки часове, когато
се будят гласове и сенки никнат –
в очите елегични на реката
пламти корона и лежи усмихнат,
изплувал от небитието спомен.
Чернее църквата „Свети Димитър“,
мълчи и чака нещо... В миг, отломен,
камбанен звън, след него друг прелита,
а после шум, а после вик: “Въстание!”
Накланя чело Царевец и тръпне...
Като невяста в сватбена премяна

Трапезица задавено му шъпне
за утрешното царствено величие.
И премаляла от любов, го води
пред новия олтар да коленичи.
Над яростния прилив на народа,
Асен и Петър мечове кръстосват.
Зад шлемовете слънчев кръг сияе!
Набързо кръста устните докосват,
а дух безкраен граници чертае.
И в благовонието на тамяна,
като причастие и заклинание,
гори във вик превърнатата рана...
И ехото повтаря я: „Въс-та- ни-е!“

ЛЕТОПИС НА ТИШИНАТА

В ризата напукана на камъка

легенда се таи.

Конница, вкопитила се там,

препуска устремно напред.

Мятат се камбани и след ударите

ехо се рои.

Някоя Клокотница изпраща вест

и светло е навред.

Царствено, зарадвано, тържествено

се спуска висина.

Летопис на тишината, ти разказваш

толкова добре!

В ризата напукана на камъка

играят писмена.

Конница, вкопитила се в него, няма

никога да спре!

Винаги камбаните – тържествено,

с отворени гърла,

някоя Клокотница ще чуват и нечуто

ще звънят.

Летопис на тишината,

имаш най-нетленните крила!

Длъжни са потомците

с размаха им вековен да летят!

ЗЛАТНА ЛЕГЕНДА

Величие на българското царство

под скиптъра на Цар Иван Асен!

Отдъхна Търнов като след пиянство.

Борил наказан, Комнин победен!

Държавата опря на три морета!

Васалната Византия утихна...

И трайно върху златните монети,

мирът със детска бодрост се усмихна.

Една дипломатична политика

за пример, подражание и вяра!

И повече от Симеон Велики,

Иван Асен направи за България!

До днес живеее златната легенда...

Шумът на Янтра като че ли помни,

разказва я на световете звездни...

И лъхва гордост на скала подобна!

РИЦАРИ

Под стъпки хилядни земята
настръхва в огън и припада.

До Адрианополис съдбата
издига жертвената клада.

С късмета, който им е светил,
Надменно - гордите латини
и Фландърският им владетел,
наистина изглеждат силни.

Души в желязо над конете,
които също са в желязо.

И сякаш слиза от небето
железен Господ да ги пази.

А пък покръстена България
за тях е варварска държава.

И Балдуин жадува вяра
на вярващите да продава.

Не вяра, а студена алчност

зад тия шлемове се крие.

Желязо с толкова прозрачност

не срещаме за пръв път ние!

А Калоян какво ли значи?...

Разбраха чак след боя страшен!

До днес за рицарството плаче

гласът на трубадур уплашен.

Със примки, в ями уловени,

като лисици или зайци...

Защо по вас, лица надменни,

не плъзват старите мераци?

До Адрианополис съдбата

така добре си хвърли зара,

че чак на Търнов през вратата

премина Балдуин... без вяра!

МОНОЛОГ НА ПЕТЪР

На дълг и разум бях слуга, когато
короната отказах уморено
и промълвих: „Това проклето злато
най-тежко за царете е, Асене!”

Той чу и дълъг поглед в мене втренчи,
помръдна устни, като да запита,
а после се загледа надалече,
пък аз една сълза избърсах скрито.

И ето на... Ивац, какво направи?

Ти сестрин син, любимец пръв на царя...

Богатство имаше, любов и слава,

а сам със черен кръст се натовари
и сам ще го влечеш през вековете.
Защо цареубиецо, с онази
най-тежката и страшна за царете,
Асеновия род така наказва?
Змия ли византийска те подстори?
Тук виждам пръст съдбовен и прокоба...
Врати за свои Търнов ще отвори,
но моят брат ще чуе ли от гроба
и ще прости ли подлата измяна?
О, Господи, дано не е прокоба,
дано проклятието не остане!

ИВАНКО

Не искам да го заклеймя, не искам!

Клеймо остави неговото дело.

Коя ли нощ, със царска кръв оплискан,

е паднал мечът и са откъртели

от ужаса подгонените стъпки?

В такива нощи може би се святка

и тътен тих полазва като тръпка.

Коя ли нощ? Терзаят ме загадки.

И най-голямата от тях – Иванко !

Дали у камъните има памет!

Дали една властолюбива сянка

и те с мълчанието си не бранят?

Кого да питам? Зад оскъдно слово

прокрадва лик човешка орисия.

И нейните отчайващи окови

са песните на лудата Мария.

СМЪРТТА НА КАЛОЯН

Мост към Беломорието – Солун.

Златен излаз и сърце търговско.

Хубав като приказка, охолен,

същ любовник на вълните морски.

Княз на Беломорието, който,

със стени опасан и амбиции,

на историята колелото

движи със пророческа десница.

От въртенето погиват хора...

Само хора ли? – Епохи цели!

Симеон от тук поведе спора.

Тъжна смърт тук Калоян спечели.

Калос – значи хубав! Значи още

толкова победи – все блестящи!

О, Манастрови, горчиви нощи,

кой така бездушно ви изпраща?

Подлост ли на някоя царица

заговорничила в чуждо ложе?

Като стръвен клюн на хищна птица

копието край на всичко сложи.

Гневни и разплакани войници

с камъни предателя пребиха.

После в погребална върволица

чак до Търнов те вървяха тихо.

Може би са промълвили само:

„Куманино... Куманино кой си?

Нека за праха ти мир да няма,

а духът ти вечно смърт да проси...“

РЕКВИЕМ

Прекръсти ги голямата им вяра,

на бурята камбаната опя ги.

Те просто мразеха посоки стари!

И падаха на изгрева пред прага,

човечна ярост в страшните зеници.

А ветропоказателите спяха,

сънуваха, че няма вече птици.

Когато вятърът ги преобърна се стреснаха,

но климата загряха и ветропоказателно

умряха...

А живите не може никой върна!

Катранен плач в очите слепи

пред дълга, робска орисия...

Нелепо, толкова нелепо,

че чак ми иде да завия,

с избягал ум и чувство мерзко

срещу небе, земя и хора

при мисълта за тази зверска,

отхранена със кръв история!

ИВАЙЛО

Как е станало, че свинепасът
от Бърдоква се превърна в цар?
Векове легендата пренасят...
Скъп е, тайнствен е такъв товар!

Чудото – и то закони има,
но обикновеният народ
вярва, ако е необяснимо
и се вдига и твори възход!

Та Ивайло – няма друг такъв
и едва ли друг ще се роди,
та Ивайло – цял народ по кръв,
към делата тръгнал от мечти.

Величавост скрита в простота
гони главоломни висини...
Бие отстъпление смъртта:
гениите никнат в низини!

ТАНГРА

Конница от север, иде Аспарух.

И гърбът на Дунав святка като меч.

Тангра, не оставай за молбите глух!

Тангра, предстои ни кръвнина и сеч!

Конските опашки с вятъра шептят,

гриви се развяват, еква гърлест вик:

“Братя, вече няма връщане назад...

Тангра ще помогне, Тангра е велик!”

И коли разпрягат – ще стануват тук.

И огньовете пламват; негде детски плач,
странен, непривичен като че ли звук
в падащия рано над реката здрач.

Облаци от запад, тътен глух лети.

Спор горещо водят боговете там.

Аспарух загледан в мрачните води,
слага върху меча тежката си длан.

Боговете спорят, мечът ще реши.

Острието сочи някъде напред.

Вождовете слушат – яростни души.

В тях небесен огън лиже земен лед.

Тангра, помогни им! – Те ще устоят!

Чуй!... Нали разбираш техния език?

“Братя, вече няма връщане назад.

Тангра ще помогне, Тангра е велик!”

КЛЕТВАТА НА ХАН КРУМ

Те с плячка претоварени се връщат.

Не могат се завърна... И горко им... !

На Хемус склоновете ги поглъщат,
затварят ги в капан за тях достоен.

От гняв и ярост е направен пътя,
по който влачат алчната си диря.

Напразно Никифор ще се озърта...

„Не искаш мира...? Ето ти секира!“

Затворен е капанът! Ужас еква...

Основите на Плиска с устни мъртви
ги чакат в обръча на страшна клетва.

ЛЕГЕНДА

Малко е, малко е, нищо почти

Знайното в тази история!

Само догадки умът ни шепти

и се оплитаме в спорове.

Снопчето пръчки начупил Кубрат,

ясно оставил завета си,

но синовете по свой път вървят,

слушат „греха“ на сърцето си.

Риск на раздялата вместо вражда –

всеки се втурнал след себе си...

Само един бил под силна звезда –

този, комуто Кубрат дал лицето си.

ПЕРО И МЕЧ

Не може силният със слаб поклон

на по-нищожни да се подчини!

Напразно обвиняват Симеон,

че изтощил Държавата с войни!

Без истински замах не би успял

културния подем да защити.

Амбицията с воля съчетал,

той новото начало утвърди!

Във време, умъртвено от злини,
решителният ход проправя път...

Перо и Меч – това са две страни
на вечното явление – Умът!

24 – ТИ МАЙ

На този празник светлината

излива гордо тържество.

От дух и слово бъднината

е сътворила зарево.

„Върви, народе, възродени...“

Разкрепостена любовта

обезсмъртява двама гении

с венеца жив на мисълта.

„Напред! Науката е слънце...“

Земята вдигнала крила

си спомня огненото зрънце

в богата жетва от дела.

Пророчеството на възхода

излъчват светлите чела

на братя Кирил и Методий.

Живя през мрак и разрушение,

не падна българската реч.

„Върви, народе, възродени...“

„Кръстосвай дух със огнен меч!“

ПАТРИАРХ ЕВТИМИЙ

Никой по-велик и по-нещастен,
расото със ризница сменил,
по-обречен патриарх, по-властен,
по-безсмъртен никой не е бил!

Воля несломима, страшна воля
нужна е за болката – народ.

Пишат: „Историческата роля...”

Няма роля! Има кръв и пот!

Пред неизмеримата трагичност
подвигът в какво се състои?

Само в силата да бъдеш личност,
от която мракът се бои.

Патриарх на светлината! Отче!

На потомството си вярвал ти.

Тиранията ще се налочи,

но на бъдещето ще плати.

Знаел си го, Патриарх Евтимий,

с разума на зрение и слух,

затова невидимо те има –

настоящ и всенароден дух!

БОГОМИЛСКИ КЛАДИ

Потъмня от пушеци небето,
заприлича Търновград на пещ.
Живи факли богомили – клетки,
цар без царство, пропаст и дележ.

Ерес, ерес – вярата загива.
Много просто – вярващи горят.
Зад църковни куполи потрива
зли ръчички ужасът рогат.

Не, царю, с насилие не може,
ще роди това отровен плод.
Ти короната насила сложи
и захвърли в кладата народ.

Не поглеждай своите боляри,
виж каква навъсена тълпа
пламъците пита: „Кой е царя?“
И чертае твоята съдба...

НАШАТА ЗЕМЯ ТВОРИ... БЪДЕТЕ!

БЪЛГАРИЯ

Нямам намерение да лъжа

образа на милата България.

Ако трябва – в стонове ще вържа

глобуса на буйната си вяра.

Паралели и меридиани,

в Черното море ще ги почерня,

не съзрат ли своите Балкани

или Тракия окървавена.

От началото до края – жив съм!

Скоба за безкрайното отварям.

И щастлив съм, че не се измислям,
че с Родината си разговярам!

Светло ехо, искам ти възето!

Гордо ехо, искам ти куршума!

Знам, че някъде съм спрял небето.

Знам, че някъде съм казал дума.

Сигурно в зениците на Левски.

Сигурно на Ботев в стиховете.

Вчера бях за да възкръсна днеска.

Утрото си знае върховете.

И ги очертава предвидливо,

със замах, пресътворим навеки.

Кръстен съм, трагично и красиво,

на следа в хайдушките пътеки.

Съвестта ми в Дунав да потъне,

ако е за Шипка недостойна!

Смлян съм, смлян от вековете тъмни,

хляб съм не за челюсти спокойни!

Хлябът, който стигна до трохата

скъпоценни песни размотава...

Със троха сме хранили съдбата –

само тя понякога остава!

Верните на паметта ми чувства

бият в конница неудържима.

И от север споменът препуска,

за да се окъпе в южни химни.

В спомен ще се раждам, аз – искрица,

приютена радост от пажара

лизнал тази разкрилена птица,

писъка ѝ чернобял – България.

Ще я мисля със сияйно чело
върху мечове словесни паднал,
ще я шепна с устни премалели,
дъх от нейното крило откраднал.

Обич с непритворени клепачи
блика от вселените на пулса.

Несмирим вулкан в гърдта ми крачи,
мята къдри и покоя друса...

Лавата му по езика бяга

и мълчания разкаменява.

Ловко времето скали разпряга –

Мадарският конник изхвърчава!

Нашата земя към него гледа!

Свива страх на пропасти лицето.

Удрят не копита, а победи!

Нашата земя твори... Бъдете!

ПРОЛОГ

Намерил съм поезията тук,
където диша крепостният камък.
Умът, налучкал слово, образ, звук,
на древните епохи плаща данък.

Трапезица и Царевец са сън -
и този сън да нарисувам искам.
Видях веднъж как пролетният гръм
умря, с кръвта на люляка оплискан.

И от тогава досега мълча,
а време иде и ще заговоря.
Не, няма да говоря. Ще звуча,
тъй както ехото в скалите горе.

Това ще бъде сигурно гласът
на възкресено някое предание.
Вовеки нека е проклет часът,
когато Търновската крепост падна.

Убита слава в пропастта лежи
и Етър плаче между двата хълма.

Въззема се камбанен звън, руши
пространството със страшна мъка пълно.

Камбанен звън ще стана – стар и нов.

Със изгревни и залезни пожари

ще нарисувам своята любов

и ще подпиша автора: България!

МОМИНА КРЕПОСТ

МОМИНА КРЕПОСТ

Крепост! – Вкаменили се столетия.

Но река ли, вечност ли разляна,

из недрата на небитието,

живо като кръв едно предание

блика и шуми...

На историята тежка дан

плащали са нашите земи,

и зачернял нашите земи

ятаган!

Вслушайте се нощ когато пада,

и скърби изгряла месечина!

Вест за гибелта на двама млади

с хладни тръпки и по вас ще мине.

В бягство те,

щастieto си за да спасят,

тръгнали незнайно накъде!

Бог не чул – криле да им даде.

Чул смърт!

И прегърнати те полетели,

тук, на тази крепост под стените.

По-щастлива участ не видели –

следвала ги стража по петите.

Черна нощ дошла.

Облак месечината изял,

и над две прегърнати тела,

влюбено прегърнати тела,

заридал!

С мълнии ги обградил и ето:

Глутницата спряла ужасена.

Светнало от край до край небето.

И тогава, луда да изстене

своя майчин стон —

се пропукала земята с вик.

В отговор отекнал всеки склон
и размахал сякаш всеки склон
свит пестник!

Придошла реката – забучала ...

И на бяг ударили ония,
но в прегръдката се озовали
на бушуващата се стихия.

Никой до брега

тази нощ не се добрал спасен,

а под гръмотевична дъга,

ясна, гръмотевична дъга,

бързал ден!

Крепост! – Вкаменили се столетия.

Камък върху камък са стените й.

Само от предания възпети

оживяват хора и събития!

На една река

шумната самотност ги зове.

И се спуска в унес към брега,

от развалините към брега,

векове!

Тя може да е Десислава.

Тя може и да е Мария.

Любов е тя! И побеждава!

Живот е нейната стихия.

Коя е тя? Една – и много...

Дали не е било лицето ѝ

с черти, изтеглени и строги

преди тринадесет столетия?

Или пък е била славянка?

Не знам. Родина за сърцето е...

Безвластно в нейната осанка

мълчат тринадесет столетия.

ТЪРНОВСКАТА ЦАРИЦА

По Емилиян Станев

От цялата земя бях отегчен,
от цялото небе разочарован,
но ето – случаят дойде при мен,
и ето – романтично съм виновен:
за бягството от своята епоха,
когато от големия екран
пейзажите на Търново дойдоха,
когато люшна чувственост стан
една некоронована царица,

една загадка – винаги далечна,
една останала без полет птица,
една Марина – повече от вечна
в нетрайното, в жестокото, в смъртта.

ЕПОХИ

Нагоре амфитеатрално,
стремително надолу,
а във водата – огледално.

Какво си, град?

Не ми остана капка воля –
измъчва ме сетивен глад.

Светлеят неразкрити тайни,
треперят отражения,
нахлуват песни и предания...

Какво си, град?

Изтича Янтра като време

и няма връщане назад.

Разголена, порочна, хладна,

прегръща те през кръста,

разтваря устни, пие жадно

и тайни, и живот...

Столетията губят ръста си,

смаляват се, забавят ход.

Пресекват тъмните предания,

заглъхват песните,

мълчи великото страдание...

И Търновград

увисва онемял над бездната,

ухае на скали и пръска хлад.

Блуждаят тихо светлините,

отдръпват се, прииждат...

От взиране болят очите.

И пак назад –

епохи в паметта се нижат...

Събужда се и стене Търновград.

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Сътворен от камък и предания,

благославям те, старинен град!

Изживях тук радост и страдания,

значи само с тебе съм богат!

Думи имам, страстно утаени!

Тяхното рождение си ти!

Кипват улици опролетени,

нежно пеят слънчеви води.

Някой преобръща висотата.

И лежа с разперени ръце.

Тялото ми сякаш е земята,
а небето – мисъл и лице!
От Ивайлов меч искра прехвърква.
Отражения наострят слух!
За една секунда всичко млъква
и се питам: “С векове ли чух?”
Кратък миг с огромно съдържание!
Мълния пулсира в паметта...
Сътворен от камък и предания,
град единствен, ти си любовта!

ИЗГРЕВ

Едно начало ме повика
и тръгвам, сякаш възроден.
Над хълмовете утро блика,
над Търново изгрява ден.

Защо съм тъй сантиментален
и тъй по детски възхитен,
пред чистия, първоначален
над Търново изгряващ ден?

Усмиват ми се небесата,
а в Янтра изгревът блести.
Пилей ми вятърът косата,
набръчква сините води.

Разтварям поглед, дишам леко,
пътувам неизвестно где...
Намирам слънчева пътека
и ставам слънчево дете.

РАЗСЪМВАНЕ НАД ЦАРЕВЕЦ

Утрото разпъна шатър ален.

Царственото слънце се показва.

Царевец, пожарен и печален,

Царевец със болка нещо каза...

Виждам истина под меч заспала.

Тихо, ветрове, не я бъдете!

Сънните скали разруха гали.

Съмват Царевец и вековете.

Плач завоен Янтра продължава

както нескончаемото време...

В страшна дрямка слънцето засява

паметно и златокръвно семе.

ЦАРЕВЕЦ ПРИВЕЧЕР

Въздухът жужеше сънно,

озлатяван от лъчи.

С болка слънцето напълни

западните си очи.

И сбогуване започна...

Не сбогуване, а вик!

Мъчно, бавно и нарочно

Царевец засенчи лик.

Над загадъчна разгадка

дяволски напържах ум.

Янтра с бързеи засвятка,

сепнато усили шум.

В пръст, трева, дърво и камък

разказ като пот изби...

После... После скочи пламък

и дошлата смърт уби.

ОТДАЛЕЧАВАНЕ

Когато се отдалечавам

и се завръщам пак назад,

лъжа ли е да се съмнявам,

че съществува моят град?

Полюшва старите възторзи

на Янтра нощният мираж.

Ако от чувства няма полза,

от скучен разум няма - дваж!

И както се отдалечавам,

така се втурвам пак назад.

Не е лъжа, че се съмнявам,

но съществува моят град.

Жестоко верни са скалите

на древноликия му сън.

За всичко Лобната запитай!...

Ще чуеш мълния без гръм.

И озарен, ще видиш ясно,

народ разплакан как върви

след своя патриарх и гласно

го моли да благослови.

И който се отдалечава,

наново връща се такъв,

какъвто себе си познава

от паметта на своята кръв.

ПОСЛЕДНОТО, КОЕТО ЩЕ ПОИСКАМ

Отключвам замъка на паметта,

където спомените ми лежат.

Въздъхвам и разравям пепелта,

в която още въглени пламтят.

Не е ли време огън да запаля

с огнивото на своята душа?

Набъбват вените ми от премала

и цветето на детството държа.

От аромат невинен упоен,

забравям настоящите си дни,

и някаква промяна става с мен ...

Заливат ме, с лазурен лик, вълни.

Красива плетеница от представи

в прозрачен плен улавя моя ум,

и мисълта вълнообразно плава

над моя, влюбен в залезите, друм.

Обикнат сън ще досънувам сам,

загледан в извора на младостта.

Не се повтаря времето и знам,

че всичко е несбъдната мечта.

На изгрева разтвореното цвете,

посягах да откъсна, но не би ...

Златее залез в моите куплети и залуняла
нощ ще ме приспи.

Умрял, ще избълнувам своя сън,
чрез поколения след мен дошли.

О, слабо ехо, от преминал гръм!

О, буря, след която дъжд вали!

И ехото и бурята са мои,

и всеки гръм – предвестник на дъжда.

Дано за тях ми заплати с покоя,

дланта скъперническа на света.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЦЪРКВАТА „СВЕТИ ДИМИТЪР“	4
ЛЕТОПИС НА ТИШИНАТА	6
ЗЛАТНА ЛЕГЕНДА	8
РИЦАРИ	10
МОНОЛОГ НА ПЕТЪР	14
ИВАНКО	16
СМЪРТТА НА КАЛОЯН	18
РЕКВИЕМ	21
Катранен плач в очите слепи	22
ИВАЙЛО	23
ТАНГРА	25
КЛЕТВАТА НА ХАН КРУМ	28
ЛЕГЕНДА	29

ПЕРО И МЕЧ	31
24 – ТИ МАЙ	33
ПАТРИАРХ ЕВТИМИЙ	35
БОГОМИЛСКИ КЛАДИ	37
БЪЛГАРИЯ	42
ПРОЛОГ	49
МОМИНА КРЕПОСТ	54
Тя може да е Десислава	59
ТЪРНОВСКАТА ЦАРИЦА	60
ЕПОХИ	62
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	65
ИЗГРЕВ	67
РАЗСЪМВАНЕ НАД ЦАРЕВЕЦ	69
ЦАРЕВЕЦ ПРИВЕЧЕР	71
ОТДАЛЕЧАВАНЕ	73
ПОСЛЕДНОТО, КОЕТО ЩЕ ПОИСКАМ	75

Николай Колев – Поета
ЦЪРКВАТА „СВЕТИ ДИМИТЪР“

Първо издание

Корица и предпечат

dotty.studio
creative agency

Печат

Коректор Татяна Ангелова

Съставител и дизайн Людмила Тодорова

ИК“ЧОН“
ik_chon@abv.bg
<https://princeofpoet.com/>

ISBN 978-619-93158-2-8

ISBN 978-619-93158-3-5 (e-book)